

ΤΟ ΑΚΡΟ ΚΑΙ ΤΟ ΚΕΝΤΡΟ: ΣΚΕΨΕΙΣ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΗ ΣΥΓΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΜΕ ΤΟ ΛΑΟΣ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Θεωρώ πως παρέλκει πλέον η ανάγκη τεκμηρίωσης του ισχυρισμού ότι το ΛΑΟΣ είναι όντως ακροδεξιό κόμμα. Μπορεί κανείς να διαβάσει το βιβλίο του Δημήτρη Ψαρρά, *Το κρυφό χέρι του Καρατζαφέρη* (εκδ. Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2010) το οποίο παρέχει ανεξάντλητο υλικό περί του αντισημιτικού, εθνικιστικού, ρατσιστικού, σεξιστικού προφίλ του αρχηγού του, μέσα από τις κατά καιρούς τοποθετήσεις του. Φαντάζομαι πως αν κάποιος ερευνητής ασχοληθεί με το να συγκεντρώσει τις κοινοβουλευτικές επερωτήσεις άλλων τηλεοπτικών αστέρων, όπως οι κ.κ. Πλεύρης, Γεωργιάδης, ή λιγότερο γνωστών πολιτευτών, όπως οι κ.κ. Πολατίδης, Χρυσανθακόπουλος, κλπ. θα βρει υλικό για περισσότερα ενδιαφέροντα βιβλία. Ειδική περίπτωση «οικονομίας ακροδεξιών δυνάμεων» είναι και ο ιδεολογικά πιο συγκροτημένος των πολιτευτών του ΛΑΟΣ, υπουργός Μεταφορών πλέον, κ. Μάκης Βορίδης, ο οποίος αναφέρεται ακόμη και σήμερα στον εαυτό του ως «δεξιό ακτιβιστή». Ο περιουσιολόγος, είχε το θάρρος να ανήκει σε μια ισχυρή μειοψηφία υποστηρικτών της χούντας ήδη από τη δεκαετία του '80, χωρίς σήμερα να έχει κάνει την παραμικρή δήλωση μετάνοιας ή έστω αυτοκριτική για το πολιτικό του παρελθόν. Αντίθετα, όταν στις 22 Δεκεμβρίου 2011, το υπουργικό συμβούλιο συζητούσε το νόμο για τη διευκόλυνση του συναινετικού διαζυγίου, ο υπουργός Μεταφορών δεν κάνει την ευκαιρία να πει emphaticά και απολύτως ειλικρινά στους συναδέλφους του πως *«αυτά που συζητάτε εδώ είναι αξιακά για το κόμμα μου και δεν γίνεται να τα κουβεντιάσουμε έτσι»* προκαλώντας την έκρηξη κάποιων υπουργών από το ΠΑΣΟΚ. Ο κ. Βορίδης όμως είχε δίκιο. Δεν τον έκαναν υπουργό για να διευκολύνει το διαζύγιο, αλλά για άλλη δουλειά. Ποτέ δεν έκρυψε εξάλλου την πίστη του στο «πατρίς, θρη-

σκεία, οικογένεια». Τώρα που είναι στην κυβέρνηση θα το κάνει;

Το ΛΑΟΣ κάνει ό,τι όλα τα αδελφά του κόμματα στην Ευρώπη: στο δικό του ακροατήριο μιλά απροκάλυπτα με αυτό που ο πρώην πρωθυπουργός Κώστας Καραμανλής είχε ονομάσει «ακραίο» λόγο και ακόμη πιο ακραία υπονοούμενα, ενώ η απεύθυνσή του στην ευρύτερη κοινή γνώμη μέσω των mainstream media έχει ως συντεταγμένη στρατηγική το νεο-συντηρητικό λόγο «για το καλό της πατρίδας» που «υπεύθυνα» χαράσσει η ηγεσία του. Το ΛΑΟΣ κάνει δηλαδή το ακριβώς ανάποδο από αυτό που χρόνια τώρα κάνει η ελληνική αριστερά, η οποία προς τα έξω εκπέμπει διαρκώς έναν μαξιμαλιστικό λόγο χωρίς διαβαθμίσεις, ενώ όταν κλείνει τις πόρτες διερωτάται, με πιο προσγειωμένο τρόπο, γιατί δεν μπορεί έτσι να κεφαλαιοποιήσει πολιτικά τα αδιέξοδα του συστήματος.

Σε κάθε περίπτωση πάντως, αυτός ο «διττός λόγος» του ΛΑΟΣ, («από μέσα άνεση, από έξω εμφάνιση» όπως είχε επινοήσει ο διαφημιστής αρχηγός του για την εμπορική προώθηση εσωρούχων στη δεκαετία του '80) έχει συμβάλει στο καμουφλάζ της ακροδεξιάς καταβολής και ιδεολογίας. Το επιχείρημα που ακούγεται συχνά από τους απολογητές της συγκυβέρνησης με το ΛΑΟΣ είναι ότι ο εν λόγω κομματικός σχηματισμός δεν είναι ακροδεξιός, αλλά *καιροσκοπικός*. Στο πλαίσιο του συγκεκριμένου επιχειρήματος, ο καιροσκοπισμός δεν αντιμετωπίζεται φυσικά ως πολιτική αρετή, αλλά ως ελάττωμα, το οποίο όμως σε μια συγκυρία σαν κι αυτή που βιώνουμε τώρα και σ' ένα πολιτικό σύστημα σαν το ελληνικό –αν μη τι άλλο– συγχωρείται. Με τον ακροδεξιό ή το φασίστα δεν μπορείς να συγκατοικήσεις, αλλά με τον καιροσκόπο το αντέχεις, διότι ο καιροσκόπος δεν έχει αρχές που τοποθετούνται στο άκρο του πολιτικού φάσματος: σε τελευταία ανάλυση, δεν έχει καθόλου αρχές. Απλώς καιροφυλακτεί και αρπάζει οποιαδήποτε ευκαιρία του προσφερθεί στον αγώνα για εξουσία ή επιβίωση. Ο καιροσκόπος, έτσι, συχνά αλλάζει στρατόπεδο,

πολιτική τοποθέτηση, φίλους, συμμάχους κλπ.

«*Ωραία*», θα έλεγε ο απολογητής της συγκυβέρνησης με το ΛΑΟΣ: *«μα αυτό ακριβώς είναι το ΛΑΟΣ και ο αρχηγός του»*. Ένας πολιτικός χώρος (ή άνδρας) που έχει ειδικευτεί στην κωλοτούμπα, όπως συχνά λέγεται. Τη μία με το μνημόνιο, την άλλη εναντίον. Τη μία με την Ευρώπη, την άλλη εναντίον. Τη μία με τους εργαζόμενους (ρητορικά τουλάχιστον), την άλλη με το κεφάλαιο. Τη μία με τον Παπαδήμο, την άλλη με τον Στεφανόπουλο.¹ Κοινώς, μια έτσι, μια αλλιώς. *«Αν, όμως, είναι να σωθεί η πατρίδα, και με τον διάβολο θα συνεργαστώ. Πολλά δε με έναν τέτοιο καιροσκόπο»*, θα έλεγε εύλογα κανείς. Σε τελευταία ανάλυση, και τα δύο κόμματα εξουσίας –με πρώτο και καλύτερο το ΠΑΣΟΚ– έχει διδάξει καιροσκοπισμό, γυμνάζοντας με διαρκείς αλλαγές πλεύσεις την ελληνική κοινή γνώμη. Γιατί όχι και με το ΛΑΟΣ; Η απάντηση εδώ, συγγνώμη, μα είναι απλή: σε αντίθεση με τη συμμετοχή άλλων ακροδεξιών κομματικών σχηματισμών σε κυβερνήσεις συνεργασίας στην Ευρώπη, στην Ελλάδα μια ευρύτατη κοινοβουλευτική πλειοψηφία θα μπορούσε να είχε δημιουργηθεί χωρίς το ΛΑΟΣ, παρά μόνο με τα δύο μεγάλα κόμματα εξουσίας. Το ΛΑΟΣ δεν το χρειαζόνταν και για το λόγο αυτό, το «λάθος» βαραίνει πιο πολύ.

Μια άλλη ανάλυση της ιδιότυπης αυτής συγκυβέρνησης, ανάλυση υπαρκτή, υπαγορεύει πως η συμμετοχή του ΛΑΟΣ είναι «πταίσμα». Είναι ενδιαφέρον ότι μια τέτοια ανάλυση εκπορεύεται και από τις δύο πλευρές του πολιτικού φάσματος. Κάποιοι στην αριστερά λένε ότι *«μπροστά στο έγκλημα που γίνεται σε βάρος των εργαζομένων, η συμμετοχή του ΛΑΟΣ είναι έλασσον ζήτημα»*, ενώ από την άλλη πλευρά, το θέμα απαξιώνεται *«διότι το ζητούμενο είναι να σωθεί η χώρα»*. Οι δύο αυτές αναλύσεις, οι οποίες από διαφορετικές καταβολές συγκλίνουν στην υποβάθμιση της παρθενικής ακροδεξιάς συμμετοχής σε κοινοβουλευτική κυβέρνηση στη μεταπολιτευτική Ελλάδα χάνουν, όμως, κάτι κρίσιμο:

Ο Δημήτρης Χριστόπουλος διδάσκει στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας του Παντείου Πανεπιστημίου και είναι μέλος της Ελληνικής Ένωσης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου.

την *αυτόνομη πολιτική απαξία* της συμμετοχής της Ακροδεξιάς στο κυβερνητικό μπλοκ εντός ενός φιλελεύθερου δημοκρατικού πολιτεύματος,² στρατηγική που, σε τελευταία ανάλυση, ιδίως στις συνθήκες που ζούμε, εγκυμονεί κινδύνους για την ίδια τη φύση αυτού του πολιτεύματος. Και φυσικά, ο κίνδυνος δεν προέρχεται άμεσα από την καθεαυτού συμμετοχή της Ακροδεξιάς στην κυβέρνηση –εξάλλου, όπως είδαμε, η Ακροδεξιά έχει ήδη υπάρξει στην κυβέρνηση, με διαφορετικό, από το σημερινό, πρόσωπο, στην Ακροδεξιά Αυγή –αλλά από την εξοστράτευση της Ακροδεξιάς, η οποία εξοστράτευση μας με τη βαθμιαία μετατόπιση του κέντρου βάρους του ελληνικού πολιτικού συστήματος προς τις ιδεολογικά πιο αυταρχικές και οικονομικά

πιο ταξικές πολιτικές που έχουν ασκηθεί στην Ελλάδα εδώ και αρκετές γενιές.

Το πρόβλημα δηλαδή δεν είναι το ΛΑΟΣ αλλά (και) *δια* του ΛΑΟΣ: μια αυτοπροσδιοριζόμενη κεντρο-αριστερά που στην πράξη είναι ήδη τοποθετημένη επεκτείνοντας της κεντροδεξιάς και που (κάνει πως) δεν καταλαβαίνει ότι μπορείς πολύ εύκολα να είσαι *και* ακροδεξιός *και* καιροσκόπος: μια δεξιά που ερίζει με την ακροδεξιά για τους ψήφους της «πολυκατοικίας», σε βαθμό που δυσκολεύεσαι να καταλάβεις ποιος είναι πιο δεξιός και τέλος, μια ακροδεξιά που στην επιτυχημένη προσπάθειά της να εξαγνιστεί κάνει τον διαιτητή που «δουλεύει σκληρά για να σώσει τον τόπο». Και η Ελλάδα χρεοκοπεί.

Τρομάρα μας...

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. <http://www.youtube.com/watch?v=4-cfGGG9CuA>
2. Πρβλ. τα σχετικά με το θέμα άρθρα στη φιλόξενη στήλη των «Ενθεμάτων» της Κυριακάτικης Αυγής: «Τελικά “εκτός” ή “εντός” συνταγματικού τόξου;» (<http://enthemata.wordpress.com/2011/11/20/hristopoulos-4/>), καθώς και «Όπισθεν ολοταχώς: ο Κώδικας Ιθαγένειας ενώπιον του ΣτΕ, η ακροδεξιά στην κυβέρνηση». (<http://enthemata.wordpress.com/2011/11/20/hristopoulos-5/>)